

Svar på skriftligt spörsmål om finländska FM-sändningstekniken och därmed tillgången till finländska radioprogram

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 396/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Matias Martinen /saml m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar ministern vidta för att den finländska FM-sändningstekniken och därmed tillgången till finländska radioprogram ska säkerställas även i den nya lagstiftningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I artikel 113 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (s.k. kodexdirektivet) och i direktivets bilaga XI föreskrivs om medlemsstaternas skyldighet att säkerställa att bilradiomottagare som byggs in i nya fordon i kategori M (personbilar och bussar) som är till salu eller hyrs ut kan ta emot och återge åtminstone radiotjänster som tillhandahålls via digital markbunden radiosändning.

I regeringens utkast till ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation som skickats på remiss 20 november 2019 ingår förslag om att genomföra artikel 113 i kodexdirektivet och bilaga IX genom en ändring i fordonslagen i enlighet med direktivet så att bilradiomottagare som byggs in i ett nytt fordon i kategori M som är till salu eller hyrs ut kan ta emot och återge radiotjänster som tillhandahålls via digital markbunden radiosändning. Skyldigheten gäller mottagare som är inbyggda i bilen och därmed ålägger bestämmelsen inte till att bygga in bilradio.

I praktiken innebär bestämmelsen åtminstone i början att DAB/DAB+-radio (Digital Audio Broadcasting) byggs in i nya fordon i kategori M som är till salu eller hyrs ut i Finland, trots att DAB-radionätet inte används i Finland. Såsom beskrivs ovan ska skyldigheten enligt direktivet genomföras nationellt i Finland trots att finska konsumenter kan ha nytta av möjligheten att motta DAB-radio endast då de rör sig med bil någon annanstans i Europa. I ett senare skede kommer även till exempel sändningar som använder LTE- eller 5G-broadcasting-teknik och som sänds via bredbandsnätet att fylla kraven i bestämmelsen då de digitala radioteknikerna utvecklas. Det finns ännu ingen noggrannare uppskattning av huruvida dessa typer av tekniker blir vanligare inom radiodistribution, även utvecklingen av televisionens distributionssätt inverkar. För närvarande sänds radiosändningarna i Finland via det analoga FM-radionätet och det finns inga planer på att digitalisera radion. FM-radionätet anses vara allmänt pålitligt, driftsäkert och förmånligt för kon-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 396/2019 rd

sumenter. I Finland genomfördes försök med att sända DAB-sändningar 1997–2005, men försöket slopades, eftersom DAB-tekniken inte slog igenom som förväntat. Efter detta allokerades frekvensområdet som används för DAB-sändningar i Finland till annat bruk. Koncessionerna för FM-radionätet har beviljats för de följande tio åren och följande koncessionsperiod börjar 1 januari 2020.

Inom ramen för den nationella handlingsfriheten vore det möjligt att införa reglering som skulle göra möjligheten till mottagande av FM-radio obligatorisk vid sidan av skyldigheten att kunna motta digitala markbundna sändningar. I direktivets inledningsfras 306 står det att bestämmelserna om interoperabilitet för radioutrustning inte hindrar medlemsstaterna från att införa skyldigheter för att säkerställa att digitala radiomottagare kan ta emot och återge analoga markbundna radiosändningar. Denna alternativa lösning bedömdes vid beredningen av utkastet som är på remiss. Trots att FM-radions starka ställning i Finland kunde tillstyrka åläggandet av en skyldighet avseende FM-radio, kommer markbunden analog FM-radiodistribution att oundvikligen minska, och även i Finland kommer en övergång till digital mottagning att ske i något skede. Den största sannolikheten är att radiosändningar då kommer att basera sig på mobilnät. Under beredningen av utkastet uppskattade bilimportörerna dessutom att FM-radiomottagare även i fortsättningen kommer att byggas in i nya bilar som importeras till Finland, eftersom det är populärt att lyssna på radio i bilen och genom att bygga in FM-mottagare svarar man på konsumenternas efterfrågan. Möjligheten till FM-radiomottagare i nya bilar kommer således sannolikt att kvarstå om detta efterfrågas på marknaden.

I samband med beredningen ansågs det därmed att det inte är ändamålsenligt eller som tidsmässigt uthållig reglering att ålägga sådana skyldigheter som förutsätter inbyggande av föråldrande teknik i nya bilar. I samband med beredningen bedömdes även genomförandet av direktivets skyldighet genom en allmänare formulering, enligt vilken bilradiomottagare ska ha en beredskap att ta emot digitala radiosändningar. Fördelen med en flexiblare bestämmelse skulle ha varit att då skulle bestämmelsen inte ha uteslutit vissa utvecklingsriktningar avseende distribution, utan olika digitala distributionsalternativ hade möjliggjorts på ett mer teknologineutralt sätt. Då skulle det inte heller finnas en skyldighet att bygga in en sådan mottagare som konsumenter inte har nytta av i Finland. I beredningsskedet förfrågades den Europeiska kommissionen om denna flexiblare tolkning. I sitt svar syftade kommissionen dock till direktivets exakta ordalydelse om att ta emot och återge digitala markbundna radiosändningar och konstaterade att skyldigheten som gäller bilradio i medlemsstaterna gäller även om medlemsstaten i fråga inte sänder digitala markbundna radiosändningar. Radiomottagning ska även vara lätt och automatiskt tillgängligt, och det är inte tillräckligt att bara ha en beredskap för radiomottagning för att uppnå detta mål. Kommissionen syftade dessutom till direktivet (EU) 2015/1535, enligt vilket medlemsstaterna till kommissionen ska överlämna utkast till tekniska föreskrifter, om vilka kommissionen och medlemsstaterna kan lämna synpunkter. Därmed har detta alternativ till genomförande inte beretts vidare.

Med beaktande av den tekniska utvecklingen och de övriga faktorerna som nämns ovan, var slutsatsen att som lösning i enlighet med direktivet endast föreslå ett minimikrav, dvs. skyldigheten

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 396/2019 rd

för digital markbunden mottagning. Efter remissförfarandet och på grundval av utlåtandena bedöms alternativen till lösningar på nytt. Målet är att regeringens proposition ska ges till riksdagen våren 2020.

Helsingfors 7.1.2020

Kommunikationsminister Timo Harakka